

Войтович С.В.

*викладач кафедри безпеки та правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський національний університет*

Садовська Владислава Вікторівна,

*Студентка групи ПД-33,
Юридичного факультету,*

Західноукраїнської національний університет

РОЛЬ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Досудове розслідування — це одна з найважливіших частин кримінального процесу. Саме тут закладається основа для всього подальшого провадження. На цій стадії збирається доказова база, встановлюються обставини вчинення злочину і вирішується питання про притягнення винних до відповідальності. Від того, наскільки якісно проведено досудове розслідування, багато в чому залежить результат справи в суді та загальний рівень довіри до правоохоронної системи.

Досудове розслідування є самостійним етапом кримінального процесу, який відбувається до судового розгляду. Його правові засади ґрунтуються на нормах Кримінального процесуального кодексу України. Вчені, зокрема В. В. Павловський, пропонують розділяти загальні засади цієї стадії на три основні групи. Перша група стосується порядку діяльності всіх учасників провадження. Друга — організаційних питань: строків розслідування, підслідності, об'єднання та виділення матеріалів. Третя група спрямована на збереження конфіденційності та захист прав учасників.

Серед характерних особливостей досудового розслідування можна виділити жорстке нормативне регулювання, обмежений перелік процесуальних дій, які можуть виконувати тільки уповноважені особи,

ретроспективний характер дослідження подій, а також протидію з боку зацікавлених осіб.

Згідно з Кримінальним процесуальним кодексом України, досудове розслідування є обов'язковою стадією. Воно починається з внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР) і може закінчуватися по-різному: припиненням провадження, направленням обвинувального акта до суду, застосуванням примусових заходів або звільненням особи від відповідальності.

Основні завдання цієї стадії визначені статтею 2 КПК України. Це оперативне, повне і неупереджене встановлення обставин справи, забезпечення невідворотності покарання, захист невинних осіб, відшкодування шкоди потерпілим та правильне застосування закону.

У структурі досудового розслідування зазвичай виділяють три етапи. Перший — з моменту реєстрації в ЄРДР і проведення невідкладних дій. Другий починається після повідомлення про підозру і присвячений активному збиранню та перевірці доказів. Третій етап — це відкриття матеріалів провадження сторонам і завершення розслідування.

Значну роль відіграє оперативно-розшукова діяльність та негласні слідчі дії. Після відкриття кримінального провадження оперативні заходи переходять у процесуальну форму і проводяться вже слідчим.

Початок розслідування відбувається протягом 24 годин після надходження заяви або виявлення ознак правопорушення. Відмовляти в реєстрації таких матеріалів заборонено законом.

У процесі розслідування слідчий здійснює збирання, перевірку, оцінку та використання доказів. Останній етап — використання доказів — є дуже важливим, оскільки саме тоді зібрана інформація застосовується для обґрунтування процесуальних рішень.

Велике значення має взаємодія слідчого з прокурором, оперативними підрозділами та експертами. Без такої співпраці важко досягти високої ефективності розслідування.

На сьогодні існують певні проблеми у цій сфері. Найпомітніші — недостатня ефективність дізнання, розмитість меж між повноваженнями дізнавача і слідчого, а також невизначеність статусу матеріалів оперативно-розшукової діяльності. В умовах воєнного стану особливої уваги потребують сучасні методи, такі як молекулярно-генетична (ДНК) експертиза та використання відеоконференцій.

Хоча дистанційні форми розслідування дозволяють прискорити процес і підвищити безпеку, вони також мають недоліки: технічні збої, ризики для дотримання прав учасників та додаткові фінансові витрати.

Підсумовуючи, досудове розслідування є справжнім фундаментом кримінального процесу. Від його якості залежить не тільки результат конкретної справи, а й ефективність усієї системи кримінальної юстиції.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1) Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651- VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 17.11.2025).
- 2) Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (дата звернення: 17.11.2025).
- 3) Волобуєв А. Ф. Про недоліки законодавчого забезпечення діяльності органів дізнання в умовах воєнного стану / Актуальні проблеми досудового розслідування та протидії злочинності в сучасних умовах : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2024. С. 20-23.
- 4) Павловський В. В. Загальні положення досудового розслідування : дис. ...

канд. юрид. наук. Київ, 2016. С. 11.
5) Щербаковський М. Г. Використання доказів як етап доказування у кримінальному провадженні. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2017. № 2 (77). С. 88-95.